

Region Hallands kulturstöd

Rapport 2021-08-15

Cecilia Langemark

Innehållsförteckning

Inledning.....	2
Sammanfattning.....	3
1 Bakgrund.....	4
2 Kulturpolitiska mål.....	5
3 Region Halland.....	6
4 Statliga myndigheter och statligt stöd till kulturområdet.....	11
5 Regionala och kommunala stöd till kulturområdet.....	18
6 Allmänna rekommendationer	22
7 Rekommendationer.....	23
8 Referenser	31

Inledning

Uppdraget som ligger till grund för denna rapport har varit att se över Region Hallands kulturstöd. I uppdraget har inte ingått att se över stöden till folkbildningen.

Driftnämnd Kultur och skola fördelar ett stort antal kulturstöd i olika former. De verksamheter som beviljas dessa stöd får ofta bidrag eller stöd även från stat och/eller kommun.

Statliga myndigheters bidragsfördelning regleras i förordningar där begreppet statsbidrag används. Regioner och kommuner använder allt oftare begreppet stöd. Ibland används begreppet bidrag för monetärt stöd, medan ett stöd även kan vara icke-monetärt. I den här rapporten används båda begreppen, bidrag och stöd.

För att få statliga bidrag krävs ofta regional och/eller kommunal medfinansiering. På motsvarande sätt krävs ofta kommunal eller annan medfinansiering för att få del av regionala stöd. I kommuner finns stöd till amatörverksamhet, medan regionala kulturförvaltningar huvudsakligen ger stöd till professionella konstnärer, kulturskapare och kulturaktörer.

Med konstnär avses i den här rapporten en utövare eller upphovsperson inom samtliga konstområden: bild- och formområdet, musik-, teater-, dans-, film-, cirkus- samt ordområdet.

Kulturskapare avser en bredare grupp yrkesverksamma inom kulturområdet än enbart konstnärer.

Kulturaktörer är ännu lite bredare och inkluderar även institutioner, olika typer av organisationer med flera.

Med anledning av pandemin har regeringen tillfört kulturområdet stora krisstöd i syfte att mildra pandemins ekonomiska konsekvenser, för omställning och återstart av kulturlivet och för att säkra ett kulturliv även efter pandemin.

Ett flertal rapporter kring hur konstnärerna och kulturlivet påverkats under året har presenterats. En särskild utredare har av regeringen fått i uppdrag att sammanfatta de konsekvenser pandemin inneburit och alltjämt innebär. Syftet med utredningen är att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av landet. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2021.

Beroende på vad som föreslås i utredningen och hur kulturlivet utvecklas framöver, finns det anledning att ha en ökad beredskap för nya och/eller tillfälliga stöd, utöver de stödformer som föreslås i denna rapport.

Sammanfattning

Uppdraget har varit att genomföra en utredning av Region Hallands nuvarande kulturstöd och med detta som grund ta fram rekommendationer för utformning av kulturstöd som på bästa sätt gynnar kulturlivet i regionen. Jämförelser har gjorts med statliga kulturmyndigheters bidragsgivning, andra regioners stöd till kulturområdet samt i viss mån även kommuners kulturstöd. Detta har resulterat i ett antal rekommendationer.

Följande kulturstödsformer föreslås:

Verksamhetsstöd

- Verksamhetsstöd till *Stiftelsen Hallands läns museer och Teater Halland AB*
- Verksamhetsstöd till verksamheter av regionalt intresse, identifierade i samråd med kommunerna i Halland.
- Verksamhetsstöd till professionella fria grupper och organisationer av regionalt intresse. Denna form av verksamhetsstöd föreslås bli sökbar från och med år 2022.

Projektstöd indelat i följande stödformer

- Utvecklingsstöd
- Produktionsstöd
- Expresstöd
- Riktade stöd

Arbetsstipendier och kulturpris

Under arbetets gång har förvaltningens organisation berörts. I dialog med förvaltningschefen återfinns därför även rekommendationer om administrativa rutiner vid fördelning av kulturstöd.

1 Bakgrund

Regional kulturverksamhet i Halland utgjorde fram till 2010 en liten organisation med ett fåtal tjänstepersoner anställda. När kultursamverkansmodellen infördes 2011 var Halland tillsammans med fyra andra regioner först att ansluta sig. Verksamheten var då en del av Regionkontoret i Halland. År 2013 blev Kultur i Halland en egen förvaltning och sedan 2016 är Kultur i Halland en del av förvaltningen Kultur och skola.

I samband med kultursamverkansmodellens införande valde Region Halland att vid förvaltningen anställa de externa konsulenter som var verksamma inom olika konst- och kulturområden. Ett undantag var teaterkonsulenten som fortfarande finns kvar vid Riksteatern Halland.

Nya verksamhetsområden har tillkommit. *Musik i Halland*, som tidigare var en fristående länsmusikorganisation, införlivades i Kultur i Halland år 2012 och är idag en institution, *Musik Hallandia*, inom förvaltningen. Övriga institutioner inom förvaltningen är *Rum för Dans* och *Art Inside Out*. Även regionbiblioteksverksamheten återfinns inom Kultur i Halland.

Sedan 2010 har också budgeten vuxit och nästan fördubblats. Verksamhetsstöden har blivit fler, utvecklats och kompletterats med skriftliga överenskommelser. Nya typer av kulturstöd har införts. Det finns en stark vilja att stärka det fria kulturlivet och att komplettera befintliga kulturinstitutioners verksamhet.

Litteraturområdet har tillkommit som ett eget konstområde och har idag flera sökbara stöd. Även filmområdet har egna stödformer. År 2017 infördes arbetsstipendier för yrkesverksamma konstnärer och kulturskapare. Expressstöd, som från början var en form av talangutveckling, öppnades i samband med pandemin upp för alla konstnärer, kulturskapare och arrangörer bosatta och verksamma i Halland.

Förvaltningen ser ett behov av att se över nuvarande kulturstöd och i *Hallands Kulturstrategi och Kulturplan 2021-2024*, fastställd av Regionstyrelsen den 25 november 2020, står: "Region Halland vill utvärdera, utveckla och stärka stöden till professionella kulturskapare under kulturplanepreioden".

1.1 Uppdrag

Uppdraget har varit att genomföra en utredning av Region Hallands nuvarande kulturstöd och med detta som grund ta fram rekommendationer för utformning av kulturstöd som på bästa sätt gynnar kulturlivet i regionen. Driftnämnd kultur och skola avser att hösten 2021 fatta beslut om samtliga stödformer inklusive verksamhetsstöd och nya överenskommelser om regionala uppdrag.

1.2 Metod

Rapporten bygger huvudsakligen på förvaltningens styrande dokument och på ett antal intervjuer med chefer och medarbetare vid Region Halland. Ett möte har också hållits med Samråd för fria kulturskapare i Halland. Därtill kommer samtal och kontakter med företrädare för regionala institutioner, företrädare för andra regionala förvaltningar, statliga myndigheter samt externa aktörer inom kultursektorn.

Samtliga intervjuer/möten har genomförts digitalt eller per telefon. Allt material är inhämtat under våren 2021 från mars månad fram till och med juni. Därefter har endast enstaka kompletteringar gjorts.

Under 2020 och 2021 har ett flertal rapporter skrivits bland annat med anledning av pandemin och de statliga krisstöd som betalats ut. Även dessa rapporter finns med som underlag. En stor del av materialet till rapporten är också hämtat från offentliga webbsidor.

Varannan vecka har återkoppling kring utredningen gjorts till förvaltningschefen. Vid tre tillfällen har återkoppling gjorts till ledningsgruppen. Vid ett av dessa möten presenterades rekommendationerna i rapporten muntligt. Därefter skickades dessa, inklusive resonerande texter, till förvaltningschef och ledningsgrupp för synpunkter.

1.3 Disposition

Rapporten inleds med en sammanställning av nationella och regionala kulturpolitiska mål. Därefter följer ett kapitel om Region Halland, organisation och stödformer.

Statliga myndigheter och statens stöd till kulturområdet beskrivs i kapitel 4. Kapitlet avslutas med en text om pandemins påverkan på kulturområdet och de krisstöd som fördelats. Jämförelser med andra regioner och några kommuner görs i kapitel 5. I kapitel 6 finns allmänna rekommendationer kring kulturstöd och i kapitel 7 presenteras ett antal rekommendationer avseende Region Hallands kulturstöd. Kapitel 8 innehåller referenser.

2 Kulturpolitiska mål

Kulturpolitiska mål finns på såväl statlig som regional och ofta även kommunal nivå. De nationella kulturpolitiska målen ska styra den statliga kulturpolitiken men även kunna vägleda kulturpolitiken i kommuner och regioner.

2.1 Nationella kulturpolitiska mål

De nationella kulturpolitiska målen är:

”Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.”

På kulturområdet finns även riksdagsbundna mål inom litteratur och läsfrämjande, inom film, arkitektur, form och design, inom arkivområdet samt inom kulturmiljöområdet.

För att uppnå de nationella kulturpolitiska målen ska kulturpolitiken i Halland

- främja allas möjligheter till kulturupplevelser, bildning och möjlighet att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns rätt till kultur

(Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021-2024)

2.2 Region Hallands kulturpolitiska mål

Regional utvecklingsstrategi *Halland – bästa livsplatsen 2035* antogs i april 2021. Målsättningen, att vara bästa livsplatsen 2035, definieras utifrån Agenda 2030 och de 17 globala målen där den grundläggande principen är att ingen ska lämnas utanför i samhällsutvecklingen. Till den regionala utvecklingsstrategin kopplas tre genomförandestrategier, varav *Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021-2024* är en. I strategi och kulturplan återfinns Region Hallands kulturpolitiska mål:

”När kulturens kraft i Halland förstärks ökar också attraktionskraften för invånare och besökare. Människans kreativitet fungerar som drivkraft för nya idéer och handlingar. Ett rikt kulturliv stärker dessutom gemenskapen, vitaliserar demokratin, gynnar folkhälsan och medverkar till en god livsmiljö för invånarna oavsett kön, bakgrund och funktionalitet.”

Region Halland ska verka för att:

- ge likvärdiga möjligheter för alla att – i alla skeden i livet – skapa, uttrycka sig och uppleva kulturens olika yttringar
- det materiella och immateriella kulturarvet ska värnas, vårdas, utvecklas och användas
- kulturen ska ges en central position i livsmiljön
- medverka till förnyelse, spets och kvalitet i konst- och kulturlivet
- underlätta för kulturskapare att bo, verka och utvecklas i Halland samt medverka till att de kreativa näringarna och företagsamheten kan spela en viktig roll
- utveckla samarbetsformer så att kommuner, kulturinstitutioner, enskilda kulturutövare, föreningsliv och företag tillsammans ska kunna erbjuda ett ökat och mångsidigt kulturutbud i hela Halland. De regionala kulturverksamheterna ska vara obundna krafter som skapar möjligheter för Halland.

3 Region Halland

Kultur i Halland återfinns idag under Driftnämnd Kultur och skola. Nämnden ansvarar förutom för kulturområdet även för två folkhögskolor, Löftadalens folkhögskola i Åsa, Kungsbacka kommun, och Katrinebergs folkhögskola i Vessigebro, Falkenberg kommun, samt för Munkagårdsgymnasiet, en naturbruksskola i Tvååker, Varbergs kommun. Vid Löftadalens folkhögskola finns kurser inom bild och form, keramik, dans, musikal, musikproduktion och singer-songwriter. Vid Katrinebergs folkhögskola finns kurser inom film, fotografi – visuell gestaltning, konst, teckning och animation samt en skådespelarlinje.

Bland de fokusområden som pekas ut i Region Hallands *Mål och Budget 2021 med ekonomisk plan 2022-2025* återfinns *Hög attraktivitet, Ökad konkurrenskraft* och *Stärkt deltagande*, alla med någon koppling till kulturområdet. Vikten av en gestaltad livsmiljö lyfts, ”Människan och människans behov är utgångspunkten för hur livsmiljön utformas genom arkitektur, form och design och beaktar hur bland annat konst, historiska sammanhang, miljömässigt hållbara, kulturella och sociala värden tas tillvara.” Kreativa mötesplatser för entreprenörer och ”ett rikt och varierande kulturutbud lockar besökare, utövare och nya invånare. Kulturutveckling och destinationsutveckling går hand i hand eftersom båda områdena har stor potential att ytterligare internationaliseras och öka den halländska konkurrenskraften.” Region Halland ska också verka för ”hög tillgänglighet till ett rikt utbildnings-

och kulturutbud i livets alla stadier, dels genom att utveckla verksamhet i egen regi, dels genom samverkan med andra aktörer i regionen.”

I Reglemente för Driftnämnd Kultur och skola står bland annat att nämnden i nära samarbete med regionstyrelsen ska utveckla dialogen med kommuner, kulturorganisationer, professionella kulturskapare, företag och civilsamhälle samt medverka i dialog och samspel mellan stat och regional nivå (Region Halland, Arbetsordningar och reglementen 2019). Nämnden ska också bereda förslag till kulturpristagare samt utse arbetsstipendiater.

I sitt arbete ska nämnden beakta de tre hållbarhetsdimensionerna social, miljömässig/ekologisk och ekonomisk hållbarhet, Agenda 2030 och de globala målen samt intentionerna i FN:s konvention för barns rättigheter. Därutöver ska nämnden, inom sitt verksamhetsområde, följa vad som anges i lag eller annan författning.

I Region Hallands *Kulturstrategi och Kulturplan för 2021-2024* återfinns, förutom kulturpolitiska mål, även åtta strategiska utvecklingsområden. Inom varje verksamhetsområde presenteras också ett antal utvecklingsområden.

3.1 Organisation

Förvaltningen Kultur och skola omfattar tre skolor, den regionala kulturverksamheten, Kultur i Halland samt en gemensam förvaltningsstab. Kultur i Halland består av fyra avdelningar: Art Inside Out, Scenkonst, Regionbiblioteksverksamhet samt Konst och kultur.

Art Inside Out är en avdelning och kulturinstitution inom förvaltningen med ansvar för konstnärliga residens. Verksamheten drivs tillsammans med de halländska kommunerna. Nationella och internationella konstnärer inom alla konstområden bjuds in för att arbeta tillsammans med olika aktörer i Halland. Vid institutionen arbetar en verksamhetsledare och två producenter.

Scenkonstavdelningen innefattar konstområdena dans, musik och teater samt ansvar för området barn och unga. Inom avdelningen finns två kulturinstitutioner, *Rum för dans* och *Musik Hallandia*.

Rum för Dans som drivs i samarbete med Falkenbergs och Kungsbacka kommun är ”en institution som bygger på två scenrum, ett flertal offentliga rum och en gemensam överbyggnad” (Årsberättelse 2020, *Rum för Dans*). Här arbetar en verksamhetsledare, en utvecklare och en producent.

Verksamheten finansieras huvudsakligen med regionala och statliga medel. Kommunerna bidrar med vissa ekonomi- och personalresurser samt lokaler. Residens utlyses en gång per år. Stöd ges också till danslivet i regionen genom bland annat rådgivning och samproduktioner. Däremot finns inga särskilda medel för subventioner av dansföreställningar. *Rum för Dans* är en del av Danssamverkan Sydsverige som har i uppdrag att skapa en stark infrastruktur på institutionell nivå för danskonst i södra Sverige, öka tillgängligheten till danskonsten samt vara en regional röst nationellt och internationellt.

Musik Hallandia har i uppdrag att verka för musikscenens utveckling och tillgänglighet i Halland. I samarbete och i samråd med musiklivets aktörer regionalt, nationellt och internationellt ska *Musik Hallandia* producera, främja och stödja musiklivet i Halland (*Musik Hallandia* årsredovisning 2020). Vid institutionen arbetar fem musikproducenter, varav en verksamhetsledare. Stöd ges till arrangörer genom rådgivning, subventioner, samproduktion med mera. Samverkan sker med olika arrangörsnätverk, stor vikt läggs också på interregionala samarbeten. På förvaltningen Kultur och skola finns ingen utvecklare anställd inom musikområdet. Uppgifterna hamnar därför i stället ofta på verksamhetsledaren eller någon av producenterna inom *Musik Hallandia*.

Inom teater finns inte heller någon utvecklare anställd på förvaltningen. Området hanteras inom Scenkonstavdelningen. Här arbetar man för att länets invånare ska erbjudas teaterupplevelser oavsett var man bor. Främjande och arrangörsutveckling inom teaterområdet ligger på *Riksteatern Halland*.

Huvudansvar för verksamhet för barn och unga ligger på avdelning Scenkonst. Särskilda medel finns avsatta för subventioner av arrangemang och en utbudskatalog tas fram med produktioner inom olika konst- och kulturområden för förskola, skola och offentliga arrangemang. En översyn pågår kring arbetet med subventionsmedel, med målet att ta fram en regionövergripande modell.

Regional biblioteksverksamhet har i uppdrag att stärka folkbibliotekens och skolbibliotekens utveckling, vilket bland annat sker genom samverkan, fortbildningar, stöd till projekt, metodutveckling och omvärldsbevakning. Inom avdelningen hanteras även litteraturområdet och kultur och hälsa. Här finns en avdelningschef/regionbibliotekarie, utvecklare inom bibliotek, läsfrämjande och litteratur samt en litteraturproducent. Det regionala utvecklingsarbetet inom litteraturområdet är huvudsakligen inriktat på att "främja kvalitetslitteratur av halländskt intresse och att stärka de litterära aktörernas situation" (*Hallands Kulturstrategi och kulturplan 2021-2024*).

Avdelning Konst och kultur ansvarar för bild och form, slöjd och konsthantverk, kulturarv, film, fria kulturutövare, internationella frågor samt kulturella och kreativa sektorn. Arbetet leds av en avdelningschef.

På bild och formområdet arbetar två utvecklare, varav en med ansvar för Region Hallands artotek (konstsamling). Ett nära samarbete finns med *Konst i Halland - ett resurscentrum för konstutveckling* kopplat till *Hallands konstmuseum*. Här genomförs residensverksamhet, konstpresentationer, konstnärsträffar, workshops och utbildningar. Årligen fördelas stipendier som också innefattar utställningsmöjligheter.

Utvecklare finns också inom slöjd och konsthantverk samt inom kulturarv. De sistnämnda arbetar genom nätverket *Kulturarv Halland* som samlar offentligt styrda aktörer i Halland i syfte att skapa ökad samverkan och samordning inom kulturarvsområdet. Utvecklarna inom slöjd och konsthantverk arbetar huvudsakligen med stöd och information, fortbildningar, kurser, nätverk och samarbeten.

På filmområdet finns en utvecklare inom stöd och rådgivning och en projektledare i nära samarbete med *Filmresurscentrum* (vid Katrinebergs folkhögskola) som bland annat erbjuder teknik- och mentorstöd för filmkonstnärer. Region Halland har beviljats regionala utvecklingsmedel från Kulturrådet för residensverksamhet.

På området fria kulturutövare finns en utvecklare anställd med ansvar för Region Hallands *Samråd för kulturskapare*, omvärldsbevakning, information om olika stödformer med mera.

Medarbetarna vid förvaltningens institutioner arbetar nära kulturutövare och arrangörer i regionen. Även utvecklarna inom övriga delar av förvaltningen arbetar främjande, utvecklande och stödjande, nära kulturaktörerna, vilket anses medföra en ökad risk för att jävssituationer ska uppstå.

Arbetsättet öppnar också upp för flera möjligheter för kulturaktörer att få/söka stöd, dels genom att kontakta en utvecklare eller en producent vid exempelvis Musik Hallandia och initiera ett samarbete, dels genom att skicka in en formell projektansökan, något som kan påverka transparensen negativt.

3.2 Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd med regionalt uppdrag är en stödform som idag inte är sökbar. Stödet kan delas in i tre grupper

- Verksamhetsstöd till *Stiftelsen Hallands läns museer och Teater Halland AB*
- Verksamhetsstöd till verksamheter av regionalt intresse, identifierade i samråd med kommunerna i Halland
- Verksamhetsstöd till fria grupper/organisationer av regionalt intresse

Verksamhetsstöd kopplade till överenskommelser om regionala uppdrag, vanligtvis på fyra år, är de mest omfattande stöden vid Kultur i Halland. *Stiftelsen Hallands läns museer* (med *Hallands kulturhistoriska museum* inklusive *Kulturmiljö Halland* och *Hallands konstmuseum*) och *Teater Halland AB* är regionala verksamheter som också får statliga bidrag inom ramen för kultursamverkansmodellen.

Hallands läns museer är en stiftelse med stiftelseurkund och stadgar i vilka stiftelsens ändamål anges. Överenskommelser om regionala uppdrag finns kring *Regional enskild arkivresurs* samt kring samverkan för *Konst i Halland – ett resurscentrum för konstutveckling*.

Teater Halland är ett aktiebolag, helägt av Region Halland. I *Ågardirektiv för Teater Halland AB, 2013-02-06*, står att målen för bolaget ”konkretiseras i ett kulturpolitiskt utvecklingsavtal mellan Region Halland och bolaget om regionteaterverksamhet i Halland”. Något sådant avtal finns inte idag.

Institutionerna inom den egna förvaltningen, *Musik Hallandia*, *Rum för dans* och *Art Inside Out* samt regionbiblioteksverksamheten finansieras också inom ramen för kultursamverkansmodellen. Här finns i nuläget inga tecknade överenskommelser om regionala uppdrag.

Region Halland samverkar med kommunerna i Halland kring kulturverksamheter av regionalt intresse. Överenskommelser har tecknats med respektive kommun kring *Teckningsmuseet* i Laholm, *Mjellby konstmuseum* i Halmstad, *Unnaryds bonadsmuseum* i Hylte kommun, *Rian designmuseum* i Falkenberg, kulturarvsmiljöerna *Varbergs fästning* och världsarvet *Radiostationen i Grimeton* i Varbergs kommun, samt *Tjolöholms slott* i Kungsbacka kommun.

Ett antal fria grupper och organisationer har verksamhetsstöd med regionala uppdrag. Samtliga har även kommunala stöd och några även statligt stöd som söks direkt från Kulturrådet. *Riksteatern Halland* ingår i kultursamverkansmodellen och har därigenom statligt stöd.

3.3 Sökbara stöd

Projektstöd till kulturutveckling kan sökas för projekt och evenemang som har ett regionalt perspektiv och bidrar till Hallands utveckling och attraktionskraft. Stöd till fonograminspelning eller fonogramutgivning beviljas inte. Ansökningar om projektstöd hanteras idag inom förvaltningen, företrädesvis av avdelningschefer med stöd av utvecklare. Beslut fattas av förvaltningschefen alternativt av Driftnämnd kultur och skola i enlighet med delegationsordning.

Stöd till film är ett projektstöd som kan sökas för filmprojekt med anknytning till Halland. Ansökningarna läses av en referensgrupp bestående av en utvecklare vid Kultur i Halland, en extern filmkonsulent/utvecklare samt en representant från filmområdet.

Stöd till litteratur kan sökas av förlag för ”utgivning av kvalitetslitteratur som har ett värde för Halland”. Stödet söks i efterhand, när en bok kommit ut. Vid bedömning av ansökningarna används

en referensgrupp. Lektörs- och redaktörsstöd kan sökas av en enskild författare för att anlita en lektor eller redaktör under skrivprocessen, fram till utgivning. Kritikstöd för halländska författare innebär att en författare får sin senaste bok genomgången och diskuterad av två yrkeskritiker i ett offentligt samtal. Detta är en form av stöd där Kultur i Halland lämnar över till extern part att fatta beslut om vem/vilka som ska få stöd.

Expresstöd var tidigare primärt ett stöd för unga konstnärer, men stödet har under pandemin öppnats upp för samtliga konstnärer och kulturarbetare. Stödet söks löpande och projekten ska genomföras inom sex månader. Högsta sökbara belopp är 25 000 kronor. Vid bedömning av ansökningar används en extern referensgrupp. Beslut fattas av förvaltningschefen efter samråd med förvaltningens ledningsgrupp.

Arbetsstipendium kan sökas av yrkesverksamma konstnärer inom alla konstområden, bosatta i Halland och/eller med sin huvudsakliga konstnärliga verksamhet i Halland. Vid bedömning av inkomna ansökningar används en referensgrupp med kompetens inom olika konstområden. Gruppen föreslår gemensamt vilka konstnärer som ska beviljas stipendium. Beslut fattas av Driftnämnd kultur och skola som också fattar beslut om kulturpristagare. Här har allmänheten möjlighet att nominera pristagare.

Utöver de sökbara stöden finns ett flertal stöd som inte är sökbara (se 3.1). Dessa stöd ges både av institutionerna vid förvaltningen, av utvecklare och producenter samt av organisationer med verksamhetsstöd och regionala uppdrag.

3.4 Beviljade produktionsstöd och expresstöd, 2019-2020

I Hallands län finns sex kommuner, Halmstad med cirka 104 000 invånare, Kungsbacka med cirka 84 900 invånare, Varberg med cirka 65 600 invånare, Falkenberg med cirka 46 000 invånare, Laholm med cirka 26 000 invånare och Hylte med cirka 10 600 invånare. (Uppgifter hämtade från SCB) En genomgång av sökbara stöd under 2019 och 2020 visar att flest projektstöd och expresstöd går till Halmstad, därefter kommer Falkenberg och Varberg. Stöd till projekt med flera kommuner involverade ej inräknade. Räknat per kommuninvånare går mest stöd till Hylte medan minst stöd går till Kungsbacka. Bild och form, film, musik och teater är de konstområden som beviljas störst stöd. Kulturarv har få ansökningar och är ett av de områden som beviljats minst stöd under 2019-2020.

3.5 Det fria kulturlivet

Vid Region Halland finns *Samråd för kulturskapare* som utgörs av konstnärer och kulturarbetare inom olika konstområden. Syftet med samrådet är att tillvarata professionella kulturskapares erfarenheter och kompetenser i arbetet med att genomföra *Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021–2024*. Gruppen träffas två till fyra gånger per år.

Vid ett samrådsmöte i april 2021 diskuterades Region Hallands kulturstöd. Vid mötet och i skriftliga kommentarer i anslutning till mötet framfördes synpunkter på nuvarande stödformer och önskemål om andra/kompletterande former av stöd.

Kultur i Hallands beslut i samband med pandemin, då medel omfördelades till arbetsstipendier och expresstöd, anses ha haft stor betydelse för enskilda kulturskapare. Många kulturaktörer önskar ett verksamhetsstöd, men det är svårt att komma i fråga för ett sådant. Projektstöden är bra men villkoren/kriterierna får inte styra den konstnärliga friheten. Kriterierna upplevs som otydliga och

redovisningen av stöden som krånglig. Många saknar en återkoppling från förvaltningen på projektstöden, ett besök vid en föreställning eller en utställning. Samtidigt uttrycks en rädsla för att mer pengar ska gå till administration och att stöden ska urholkas. De som fått avslag på sin ansökan önskar tydligare återkoppling om varför de fått avslag.

Expresstöden ses som ett kreativt stöd som bör finnas kvar även efter pandemin. Alla tycker också det är bra att arbetsstipendier finns på regional nivå, men den ekonomiska nivån på stipendierna bör öka. Andra stödformer som efterfrågas är mobilitetsstöd och stöd till internationellt utbyte, residensstöd, assistentstöd (jmf Konstnärsnämnden) och ateljéstöd.

Generellt efterlyses tydligare riktlinjer och kriterier för de olika stödformerna. Det finns önskemål om fler finansieringsmodeller för fri konst, ökade utställningsmöjligheter för halländska konstnärer, fler mötesplatser inom samtliga konstområden med mera. Mer information om stödformerna och stöd i att skriva fram en ansökan efterfrågas, framför allt stöd till yngre kulturskapare som söker för första gången. Det borde ligga en informationsfilm på Region Hallands hemsida om hur man söker stöd.

Flertalet konstnärer har haft en svår situation under pandemin. Många har använt digitala plattformar för att nå ut med sin konst men inkomsterna har uteblivit. Andra har provat det lilla formatet, konserter för 50 personer så länge det var tillåtet, föreställningar för små barngrupper med mera.

4 Statliga myndigheter och statligt stöd till kulturområdet

Staten har ett övergripande ansvar för den nationella kulturpolitiken. Genom bland annat myndigheterna Kulturrådet, Konstnärsnämnden och Musikverket samt genom Filminstitutet som är en stiftelse med myndighetsuppdrag och Författarfonden fördelar staten bidrag direkt till enskilda konstnärer, kulturaktörer och organisationer.

I myndigheternas regleringsbrev anges vad olika anslag ska användas till. I särskilda förordningar anges syftet med statsbidragen, i vilka former statsbidragen får lämnas, vem statsbidrag får lämnas till, hur handläggning och redovisning ska ske med mera.

4.1 Statens kulturråd

Statens kulturråd har regeringens uppdrag att, med utgångspunkt i de nationella kulturpolitiska målen, verka för kulturens utveckling och tillgänglighet genom att fördela och följa upp statliga bidrag och genom andra främjande åtgärder.

4.1.1. Kultursamverkansmodellen

Den statliga styrningen av regional kulturverksamhet utgår från de nationella målen för kulturpolitiken. Statens kulturråd fördelar statliga medel till regionerna inom ramen för kultursamverkansmodellen, enligt *Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet*. Målet är att ge regionerna ett ökat ansvar och ökad frihet inom kulturområdet. Ett samverkansråd, bestående av statliga myndigheter och institutioner, beslutat av regeringen, har till uppgift att värna de nationella kulturpolitiska målen inom modellen. De myndigheter och institutioner som ingår i rådet är Kulturrådet, Konstnärsnämnden, Statens konstråd,

Kungliga biblioteket, Länsstyrelserna (just nu genom länsstyrelsen i Hallands län), Nämnden för hemslöjdsfrågor, Riksteatern, Riksantikvarieämbetet, Riksarkivet samt Svenska Filminstitutet.

Inför Kulturrådets fördelning av medel ska regionerna ta fram kulturplaner i dialog med kommuner, civilsamhälle och kulturskapare i respektive region.

Kulturrådet fördelar årligen cirka 1,2 miljarder kronor till regionerna, att fördelas vidare till regionala kulturverksamheter. Regionernas fördelning ska främja en god tillgång för invånarna i respektive region till sju kulturområden:

- professionell teater-, dans- och musikverksamhet
- museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
- biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet
- professionell bild- och formverksamhet
- regional enskild arkivverksamhet
- filmkulturell verksamhet
- främjande av hemslöjd

4.1.2 Övriga bidragsformer

Kulturrådets övriga bidrag är till för att stödja verksamheter som arbetar professionellt med konst och kultur i Sverige och internationellt. Ett flertal förordningar reglerar bidragsverksamheten.

Sökbara bidrag fördelas till litteratur, läsfrämjande och bibliotek, bild- och formkonst samt museer, musik, teater, dans och nutida cirkus, skapande skola, centrumbildningar, nationella minoriteters kultur, Skådebanan samt till vissa lokalhållande organisationer enligt regleringsbrev.

Vid fördelning av bidrag använder Kulturrådet referens- och arbetsgrupper. Referensgrupperna utgörs av experter inom olika konstområden. Deras uppgift är att göra kvalitetsbedömningar av ansökningarna. Referensgrupperna är rådgivande, de föreslår vilka som ska få bidrag och hur mycket. Beslut fattas sedan av Kulturrådet. Även arbetsgrupperna utgörs av experter. Deras uppgift är att göra kvalitetsbedömningar av ansökningar samt fatta beslut om vilka som ska få bidrag. Vid Kulturrådet finns fyra arbetsgrupper, alla inom litteraturområdet.

Enligt sex av de förordningar som styr Kulturrådets bidragsfördelning är annan finansiering ett formellt krav. I riktlinjerna för de olika stöden gör Kulturrådet tolkningen att annan finansiering avser finansiering från kommun eller region (*Kulturrådet Årsredovisning 2020*).

Kulturrådets stöd fördelas huvudsakligen till organisation eller grupp som är juridisk person eller person med F-skattsedel.

4.2 Konstnärsnämnden

Konstnärsnämnden är den statliga myndighet som främst är ansvarig för genomförandet av regeringens konstnärspolitik. Myndighetens övergripande uppgift är att främja konstnärers möjligheter att vidareutveckla sitt konstnärskap, främja konstnärlig utveckling samt stödja nyskapande kultur. Konstnärsnämnden ska också analysera och sprida kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor och bevaka trygghetssystemens utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet.

Konstnärsnämnden fördelar bidrag till enskilda konstnärer inom bild och form, musik, teater, dans och cirkus samt film. Kulturbryggan är ett eget organ inom Konstnärsnämnden som även fördelar stöd till juridiska personer.

Stöd till enskilda konstnärer regleras huvudsakligen i *Förordning (2019:1269) om statsbidrag till konstnärer*. Konstnärsnämnden fördelar bland annat arbetsstipendier, projektbidrag, bidrag för resor och internationellt utbyte samt assistentstipendier inom bild och form. Konstnärsnämnden har också tre internationella program med en omfattande residensverksamhet.

Vid beslut om bidrag används beslutande arbetsgrupper. Ett undantag utgör långtidsstipendierna om vilka myndighetens styrelse fattar beslut, utifrån förslag från arbetsgrupperna. Arbetsgrupperna utgörs av experter inom olika konstområden och konstuttryck.

Kulturbryggan är ett alternativ och ett komplement till andra offentliga bidragsgivare och har i uppdrag att främja förnyelse och utveckling inom kulturområdet. Kulturbryggans ledamöter utses av Konstnärsnämndens styrelse. Verksamheten regleras i *Förordning (2011:317) om statsbidrag till nyskapande kultur*.

Vid Kulturbryggan finns idag tre program "Konstnärlig förnyelse", "Kreativ infrastruktur" samt "Nya finansieringsmodeller", inom vilka bidrag kan sökas.

Vid bedömning av ansökningar används, vid de två första programmen, bedömare med sakkunskap inom olika konst- och kulturområden. Den sökande anger inom vilket sakområde hen önskar få sin ansökan bedömd. En sammanställning av bedömningarna görs varefter Kulturbryggans ledamöter fattar beslut om bidrag. Vid det tredje programmet används en referensgrupp. Även här är det Kulturbryggans ledamöter som fattar beslut.

Bidragen kan sökas av aktiebolag, ekonomisk förening, enskild person med F/FA-skatt, handelsbolag, ideell förening, kommanditbolag och stiftelse (ej offentlig huvudman).

4.3 Musikverket

Musikverket ansvarar bland annat för Musikplattformen med uppgift att främja ett varierat musikaliskt utbud i hela landet, präglad av konstnärlig förnyelse och hög kvalitet. Fördelning av bidrag regleras i *Förordning (2010:1921) om statsbidrag till musikalivet*.

I april 2021 presenterade kulturdepartementet *Vissa statliga insatser på musikområdet*, promemoria Ds 2021:11, med förslag om att utveckla Musikplattformen vid Statens musikverk, att inrätta en främjande funktion för musikområdet inom Statens kulturråd samt att inordna fördelningen av bidrag till musikalivet under Kulturrådet.

4.4 Svenska Filminstitutet

Svenska Filminstitutets har i uppdrag att stimulera svenskt filmliv i vid mening. Detta görs genom fördelning av bidrag till filmproduktion, distribution och visning, biografstöd, internationell lansering av svensk film, filmkulturell verksamhet för barn och ungdom, film på nationella minoritetsspråk med mera. Vid bedömning av ansökningar används rådgivande externa referenspersoner med sakkunskap på olika områden. Filminstitutets fördelning av stöd till filmområdet regleras i flera olika förordningar, däribland *Förordning (2016:989) om statsbidrag till film*.

4.5 Sveriges Författarfond

Sveriges Författarfond har regeringens uppdrag att fördela den statliga bibliotekersättningen, talboksersättningen samt olika statliga stöd och bidrag till konstnärer inom ord- och litteratur-

området, författare, översättare, kulturjournalister och dramatiker. Fördelningen av bidrag regleras i *Förordning (2019:1268) om statsbidrag till konstnärer*. Stipendium ur biblioteksersättningen kan ges till författare, översättare, tecknare eller fotograf som är representerad i folk- och skolbibliotek med litterära verk. De stipendier som inte fördelas ur biblioteksersättningen kan också sökas av kulturjournalister.

Bidrag för resor och internationellt utbyte kan sökas av den som skriver på svenska, översätter till svenska eller är stadigvarande bosatt i Sverige. Arbetsstipendier och bidrag för resor och internationella utbyten kan även ges till aktiva yrkesverksamma dramatiker/manusförfattare och översättare av dramatik. Även dramatikerstöd, ett statsbidrag till teatrar för beställning av nyskriven svensk dramatik, fördelas av Författarfonden.

4.6 Upphovsrättsliga organisationer

Bildupphovsrätt i Sverige fördelar den individuella visningsersättningen till bild- och formkonstnärer som ersättning för att verk som ägs av offentliga institutioner visas för allmänheten. (Den allmänna visningsersättningen fördelas av Konstnärsnämnden.)

Fonogramersättning utbetalas till upphovsmän som kompensation för att musikaliska verk på fonogram och musikaliska verk i tryckt form lånas ut genom folk- och skolbibliotek. Föreningen Svenska Tonsättares Musikbyrå (STIM) fördelar ersättning till upphovsmän och föreningen Svenska Artisters och Musikers Intresseorganisation (SAMI) fördelar ersättning till utövande konstnärer.

4.7 Scenkonstallianser

Allianserna på teater-, dans- och musikområdena bildades som en arbetsmarknadspolitisk åtgärd för att möta de förändrade anställningsförhållandena på scenkonstområdet, som från 1990-talet alltmer präglades av tidsbegränsade anställningar och få tillsvidareanställningar (Politik för konstnärers villkor, Regeringens skrivelse 2020/21:109). Sedan 1999 har riksdagen i omgångar avsatt medel för inrättande av scenkonstallianser inom musik, teater och dans. Professionella musiker, skådespelare och dansare har fått anställning och ersättning under perioder då de saknar engagemang. Syftet har bland annat varit att öka frilansande scenkonstnärers sociala och ekonomiska trygghet samt att avlasta arbetslöshetskassan.

4.8 Myndigheten för kulturanalys

Myndigheten för kulturanalys har till uppgift att ”utvärdera, analysera och redovisa effekter av förslag och genomförda åtgärder inom kulturområdet.” Kulturanalys ansvarar också för merparten av den officiella statistiken inom kultur och fritid. Årligen presenteras ett stort antal rapporter.

I juni 2021 presenterades utredningen *Så fri är konsten, Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten, Rapport 2021:1*. Uppdraget innefattade bland annat en översyn av den kulturpolitiska styrningens effekter på den konstnärliga friheten.

Centrala begrepp i utredningen är armlängds avstånd och konstnärlig frihet. Statliga myndigheter rekommenderas att i sin bidragsgivning avstå från skrivningar ”som kan tolkas som att särskilda perspektiv efterfrågas i det konstnärliga innehållet”. Regioner rekommenderas att tydliggöra sin hållning i frågor om konstnärlig frihet samt i sin bidragsgivning ”avstå från uppdrag, kriterier och

satsningar som anger efterfrågade samhällseffekter eller särskilda ämnen eller perspektiv i det konstnärliga innehållet.”

4.9 Statliga stöd till kulturlivet under pandemin

Under pandemin har regeringen fattat beslut om ett antal åtgärder som starkt påverkat kulturlivet. I mars 2020 infördes en begränsning på 500 personer vid allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Den 27 mars 2020 ändrades denna begränsning till 50 personer och den 16 november förbjöds allmänna sammankomster och offentliga tillställningar med fler än åtta deltagare.

I slutet av maj 2021 kom besked om lättnader i restriktionerna och en stegvis återgång påbörjades.

Under pandemin har regeringen fattat beslut om ett flertal stora stödpaket inom kulturområdet. Statliga krisstöd har under 2020 fördelats av

- Statens kulturråd
- Konstnärsnämnden
- Författarfonden
- Filminstitutet
- Kulturdepartementet

”Målet för Kulturrådets arbete under 2020 har varit att så många kulturaktörer som möjligt, i hela landet, ska klara sig genom pandemin” (*Krisstöd till kulturen 2020 – behov och utfall – med anledning av covid-19*). Under 2020 fördelade Kulturrådet drygt 1 172 miljoner kronor i krisstöd. Stöden som reglerades i förordningar och regleringsbrev samt riktlinjer delades in i tre kategorier: inställda och uppskjutna evenemang våren 2020, inställda och uppskjutna evenemang hösten 2020 samt särskilda behov i kulturlivet hösten 2020. Höstens stöd inkluderade även stöd till leverantörer av scenteknik.

För att underlätta för kulturaktörer att ställa om sin verksamhet fortsatte Kulturrådet att bevilja ordinarie stöd till produktion, arrangemang och löpande verksamhet. Ett flertal projekt beviljades uppskjutna redovisningar. Under sommaren fick Kulturrådet också i uppdrag att fördela 150 miljoner kronor till regional verksamhet. Detta stöd redovisades den 15 juni 2021.

I början av maj 2021 fördelades cirka 278 miljoner kronor i krisstöd för inställda eller uppskjutna evenemang och lite senare fördelades ytterligare 1,4 miljarder kronor i stöd för särskilda behov i kulturlivet.

I juni fattade regeringen beslut om ytterligare 750 miljoner kronor till kulturen varav Kulturrådet ska fördela 458 miljoner kronor, Konstnärsnämnden 92 miljoner kronor, Filminstitutet 124 miljoner kronor och Författarfonden 18 miljoner kronor. Övriga medel går till Sametinget, Centrumbildningar, Scenkonstallianserna samt till regional kulturverksamhet.

Under 2020 fördelade Konstnärsnämnden krisstöd vid två tillfällen. Vid första tillfället fördelades 70 miljoner kronor och vid andra tillfället 220 miljoner kronor. Detta kan jämföras med myndighetens ordinarie bidragsgivning om 174 miljoner kronor. Ju längre pandemin pågått desto fler ansökningar har inkommit även till myndighetens ordinarie arbetsstipendier. När Utrikesdepartementet kom med en avrådan om resor till alla länder, och då vissa länder införde inreseförbud, påverkades konstnärer med en internationell arbetsmarknad. Antalet ansökningar om internationella stöd mer än halverades under året. De som beviljats stöd för internationellt utbyte och resor har i stor utsträckning fått flytta fram dessa. Medel har också kunnat omfördelas till arbetsstipendier. I maj 2021 fördelades ytterligare cirka 359 miljoner kronor i Krisstipendium 3.

Konstnärsnämnden har, med anledning av pandemin, tagit fram tre rapporter: *Konstnärers ekonomiska villkor under pandemin*, *Konstnärsnämndens krisstipendier till konstnärer 2020* samt i juni 2021, på uppdrag av regeringen, *Coronapandemins konsekvenser för konstnärers villkor*, en rapport om hur de generella stöden träffat konstnärgruppen.

Många konstnärer med enskild näringsverksamhet har för låg omsättning i verksamheten och faller därmed utanför de generella stödåtgärder som inrättats. Flertalet är företag utan anställda, varför stöd för korttidspermittering inte varit aktuellt. Andra svagheter i sektorn som tydliggjorts under pandemin är bland annat avsaknad av skriftliga avtal samt regler för ensam- och fåmansföretag i trygghetssystemen, särskilt avseende a-kassa och sjukförsäkring.

Svenska Filminstitutet har under 2020 fördelat 425 miljoner kronor i krisstöd (Svenska Filminstitutet, *Resultatredovisning 2020*, Coronarelaterade effekter och insatser). Till detta kommer 70 miljoner kronor av egna balanserade stödmedel samt flytt av medel från stöd som pausats. Av fördelade medel gick 56 procent till produktionsledet (produktionsbolag, enskilda filmer med mera) och 44 procent till visningsområdet (biografer, filmfestivaler och distributörer). Strategin för produktionsledet var att i ett första läge stötta de produktionsbolag vars verksamhet långsiktigt och kontinuerligt bidrar till den svenska filmbranschens innehåll och kompetens. I ett senare skede har även mindre bolag och ny talang prioriterats.

Statens konstråd och Moderna Museet har i regleringsbrev fått i uppdrag att öka statens inköp av samtida konst med 50 miljoner kronor under 2021. Det svenska konstlivet inklusive bild- och formkonstnärer och dess infrastruktur såsom gallerier, har drabbats hårt under pandemin. Satsningen innebär ett stöd till infrastrukturen på konstområdet, men även att enskilda konstnärer får betalt för sin konstnärliga verksamhet samtidigt som allmänheten får tillgång till mer konst.

I Sveriges författarfonds *Verksamhetsberättelse för år 2020* framgår att Författarfonden under året fördelat ca 40 miljoner kronor i extra stipendier.

4.10 Effekterna inom kulturområdet med anledning av spridningen av covid 19

Myndigheten för kulturanalys har ett regeringsuppdrag att göra en översyn av effekterna inom kulturområdet med anledning av spridningen av covid 19. I april 2021 presenterades en delredovisning av uppdraget *En översyn av pandemins effekter inom kulturområdet, Delredovisning 2021-04-15*. Tre huvudproblem identifieras: "1) minskat och förändrat kulturutbud, 2) intäcks- och inkomstbortfall och andra ekonomiska konsekvenser samt 3) ökad osäkerhet om kulturens framtid." I rapporten lyfts negativa konsekvenser för ekonomiska och sociala villkor på kulturområdet. Bristerna i social- och arbetslöshetsförsäkringssystemet anses inte ha uppstått under pandemin, men bristerna har förstärkts. "För en del verksamheter har problem uppstått i nuläget, exempelvis för fria kulturskapare som stått helt utan intäkter. För andra kan de uppstå på längre sikt, exempelvis för institutioner om de förlorar kompetenser, besökare och uppdragstagare och därmed riskerar att inte kunna genomföra sina uppdrag".

4.11 Utmaningar framöver

Kulturrådet lyfter i sin rapport *Krisstöd till kulturen 2020 – behov och utfall – med anledning av covid-19* risken för att konstnärer lämnar sektorn. "Vi befår att pandemin för med sig en förlorad generation, det vill säga unga kulturutövare som tvingas lämna yrket innan de ens hunnit etablera sig."

Bild- och formområdets svaga infrastruktur tas upp. Konstmarknaden har påverkats negativt med inställda mässor runt om i världen och minskad försäljning. Risken finns att internationella nätverk som byggts upp under många år upplöses när resurser saknas och att internationella turnéstrukturer inom olika konstområden försvinner. Inom konsthantverket har pandemin lett till stora förluster. Kulturrådet ser också med oro på situationen för de små och medelstora förlagen som har stor betydelse för mångfalden, vilket i förlängningen påverkar författare, illustratörer och andra upphovspersoner.

Även Konstnärsnämnden nämner i sina rapporter gruppen unga konstnärer och svårigheten att bevilja stöd till konstnärer som ännu inte kommit i gång med sin verksamhet vilket gör det svårt att bedöma graden av yrkesverksamhet.

Enligt Filminstitutet premiärsätts allt fler filmer på streamingtjänster. Utmaningen för spridnings- och visningsledet är framför allt återstarten av biografier som helt stängts ned, samt de förluster som gjorts då biograferna varit nedstängda under julsäsongen. Utmaningarna för produktionsledet är ökade kostnader och merarbete för att hantera säkra inspelningsplatser. Reserver har förbrukats utan att några nya kunnat byggas upp.

Myndigheten för kulturanalys menar att begränsningar av fysiska möten kan ha påverkat det ideella engagemanget. Det finns en oro för det fria kulturlivets möjligheter att återhämta sig efter pandemin, en risk för urholkning av infrastrukturen som exempelvis arrangörer, producerande scenkonstgrupper, lokalhållare och teknikleverantörer. Det kan också handla om kulturutövarnas möjligheter att verka, att förnyelse och utveckling avstannar, att mångfalden av kulturyttringar minskar och i förlängningen att möjligheterna för människor att ta del av kvalitativ konst och kultur i hela landet blir färre.

I Sveriges radio *P1 Kultur*, den 29 april 2021, intervjuades två musiker om sina erfarenheter av pandemin. Förutom de ekonomiska problemen lyfte båda det konstnärliga, samspelet, som blivit lidande under året som gått. Hur det konstnärliga påverkats av pandemin är en fråga som inte lyfts så ofta i de rapporter som presenterats, men en fråga av stor vikt. Många ser också en risk för kompetenstapp när frilansare bytt bransch under pandemin. En annan farhåga är risken för ökad konkurrens, efter pandemin, när uppskjutna produktioner ska samsas med nyproduktion.

4.12 Återstart av kulturlivet

Vid regeringssammanträdet den 22 december 2020 beslutades om Kommittédirektiv (Dir. 2020:143) för *Återstart för kulturen – återhämtning och utveckling efter coronapandemin*. I en sammanfattning av direktivet står: "En särskild utredare ska, med anledning av covid-19-pandemin, sammanfatta de konsekvenser pandemin inneburit och alltjämt innebär för kultursektorn och analysera vilka lärdomar som kan dras av dessa. Syftet är att bidra till att skapa goda förutsättningar för kultursektorns återstart och utveckling samt möjliggöra att Sverige har ett starkt, hållbart och oberoende kulturliv i alla delar av landet".

Uppdraget skulle redovisats senast den 30 juni 2021, men den 11 mars 2021 beslutades om en förlängning av utredningstiden och uppdraget ska nu redovisas senast den 30 september 2021.

Den 26 april presenterade Stockholms stad sin rapport *Nystartsrapporten I skuggan av en pandemi – hot och möjligheter för Stockholms kulturliv*. Bland förslagen i rapporten kan nämnas framtagande av ett konstnärstrategiskt program, ökat antal stipendier för yrkesverksamma konstnärer, samverkansråd med representanter för kulturlivet, treåriga kulturstöd som standard för etablerade

kulturaktörer, en ökad kulturbudget samt bildandet av en nationell branschorganisation, Rikskulturförbundet, som samlar alla yrkesgrupper inom kultur, nöje- och eventbranschen.

5 Regionala och kommunala stöd till kulturområdet

Samtliga regioner, utom Region Stockholm, ingår i kultursamverkansmodellen och fördelar statliga medel till verksamheter inom ett antal, av staten utpekade områden (se 4.1.1). Därutöver fördelas ett stort antal stöd till konstnärer och kulturaktörer. Flertalet regionala stöd kan sökas av juridisk person och enskild näringsidkare, men frågan hanteras olika regionerna.

Under pandemin har flera regioner omfördelat medel för att kunna stärka konstnärerna. I några kommuner och regioner har nya medel tillförts. Andra åtgärder som vidtagits är förlängning av projekttid och slopade återbetalningskrav av medel för aktiviteter som inte kunnat genomföras. Redovisningar och uppföljning av projekt har flyttats fram. I några regioner har särskilda uppdrag till konstnärer tillskapats.

5.1. Region Skåne

En översyn av Region Skånes stödformer har nyligen gjorts och i februari 2020 fattade Region Skånes kulturnämnd beslut om kulturstöd, former och villkor. Stödformerna är framöver Verksamhetsstöd, Verksamhetsstöd till studieförbund, Projektstöd samt Särskilda stöd (Protokoll från kulturnämndens sammanträde, KN 200213).

Verksamhetsstöd ses som långsiktiga åtaganden från Region Skånes sida och ska säkra verksamheten för mottagarna av stöd. Till stöden kopplas villkor med en specifik del för respektive mottagare samt en gemensam del för alla mottagare av stöd. Stöden kan sökas av professionella, icke vinstutdelande kulturverksamheter som är juridiska personer med säte i Skåne. Stöden söks och redovisas varje år oavsett huvudman eller storlek på organisation.

Projektstöd innefattar kategorierna produktionsstöd, utvecklingsstöd samt tematiska stöd och riktar sig främst till verksamheter som inte erhåller verksamhetsstöd. Produktionsstöd avser kulturstöd för publik och kan sökas av juridiska personer och enskilda firmor som bedriver professionell verksamhet inom kultursektorn i Skåne. Utvecklingsstöd syftar till att tillvarata och synliggöra idéer till utveckling inom kulturområdet. Projektstöd beviljas endast till satsningar som även får stöd av annan finansör. Undantag kan göras för ansökningar om belopp under 50 000 kronor. Stöd kan sökas av juridiska personer och enskilda firmor. Tematiska stöd avser stöd till riktade utvecklingssatsningar, särskilda kulturpolitiska prioriteringar och stöd utifrån antagna handlingsplaner.

Särskilda stöd kan beviljas utifrån identifierade specifika behov eller särskild satsning inom ramen för kulturnämndens verksamhetsplan och budget. Särskilda stöd utlyses inte. Även inom ramen för biblioteksutveckling finns ett flertal stöd att söka.

Bidrag till arrangörer av scenkonstföreställningar samt subventioner av professionella scenkonstföreställningar arrangerade av teaterförening eller annan förening sker genom Riksteatern Skåne. Riksteatern ansvarar även för subventioner av professionella scenkonstföreställningar i förskola och skola samt i äldreomsorg. Subventioner av professionella dansföreställningar i förskola

till och med gymnasieskola samt av offentliga föreställningar inom ramen för barn- och ungdomsdansfestivalen Salto! hanteras av Dansstationen.

Film i Skåne är ett regionalt resurs- och produktionscentrum för film vars uppdrag är att främja filmverksamhet i Skåne samt att öka tillväxten i Skåne genom filmproduktion. Film i Skåne finansieras av Business Region Skåne och Region Skånes kulturnämnd.

5.2 Västra Götalandsregionen

Västra Götalandsregionen har ett flertal stora institutioner varav några är helägda av regionen, medan andra har kommunal eller annan huvudman. Detta återspeglas i de tre former av verksamhetsstöd som används.

Uppdragsbaserade verksamhetsstöd ges till bolag och förvaltningar som är helägda av Västra Götalandsregionen. Stöden är inte sökbara.

Långsiktiga uppdrag kan ges till institutioner och kulturverksamheter som har omfattande betydelse för regionens kulturella infrastruktur men med annan huvudman. Uppdragen beslutas av kulturnämnden i dialog med verksamheternas styrelser och huvudmän och är inte sökbara.

Verksamhetsstöd ges till verksamheter som har en kontinuerlig och långsiktig verksamhet och som bedöms vara viktiga i regionens kulturpolitiska infrastruktur. Stödet är från och med 2021 sökbart och omfattar ordinarie verksamhet.

Stöd till utvecklingsprojekt är ett sätt att stimulera kulturen i hela Västra Götaland. Det kan vara stöd till produktioner, konstnärliga processer, festivaler, förstudier och andra kulturprojekt. Stödet kan sökas av juridiska personer, företrädesvis ideella föreningar.

Västra Götalandsregionen har utarbetat särskilda riktlinjer för vilken typ av organisation, juridisk person, som kan komma i fråga för olika former av stöd.

Läsfrämjandestöd, internationella stöd och stöd till konstvandringar i Västra Götaland är exempel på andra stödformer som används. Under rubriken "Arbetsplats kulturkluster" utlyser regionen också tillgång till arbetsplatser/kontorsplatser för scenkonstnärer. I arbetsplatserna ingår även tillgång till dansstudio under ett antal timmar.

Även Västra Götaland använder andra verksamheter för att hantera vissa stödformer. Essästöd för kvalificerad kulturjournalistik och essäskrivande administreras av *Nätverkstan*. Provöversättningsstöd och översättarstöd administreras av *Författarcentrum Väst*.

I Västra Götaland finns Film i Väst, en regional filmfond och finansiär av film- och tv-drama.

5.3 Region Stockholm

I Region Stockholm finns fleråriga verksamhetsstöd som söks varje år.

Projektstöd kan beviljas för produktion eller förmedling av kultur av publik karaktär, utvecklingsprojekt, projekt för konstnärlig infrastruktur, för att förnya teknik, för att skapa förutsättningar för konstnärligt skapande i länet samt internationella samarbetsprojekt och/eller EU-kulturprojekt med mera. Projektstöd kan sökas av juridiska personer och enskilda firmor.

Projektstöd Kultur och hälsa kan sökas av juridiska personer och enskilda firmor för kulturverksamhet inom vårdverksamhet finansierad av Region Stockholm i Stockholms län.

Scenkonststöd är ett subventionsstöd för scenkonstgrupper som turnerar med föreställningar för barn, unga och familjer i länet. Även grupper som spelar för barn och unga på egen scen kan söka stödet.

Inom Region Stockholm finns också Film Stockholm AB - ett regionalt produktionscentrum för film och tv i Stockholmsregionen - som ägs av Region Stockholm och drivs i samarbete med Stockholms stad och Botkyrka kommun. Bolagets huvuduppdrag är samproduktion av filmer i alla format och tv-drama, filmkommissionär verksamhet, talangutveckling och kompetensutveckling.

5.4 Region Östergötland

I Östergötland, som nyligen gjort en större översyn av sitt kulturstöd, finns ett nytt stöd för breddat deltagande och ökad spridning. Ansökan är öppen för juridiska personer. Konstnärlig utveckling och främja kvalitet är också en ny stödform som kan sökas för att skapa förutsättningar för konstnärligt utbyte och utveckling. Ansökan är öppen för juridiska personer som organisationer och föreningar samt även för enskilda individer. Dessa båda stödformer kan inte sökas av aktörer med regionalt uppdrag som finansieras inom kultursamverkansmodellen.

Regionalt arrangörsbidrag ska stärka de lokala arrangörerna och kan sökas av förening, skola eller kommun. Privatpersoner, kommersiella arrangörer och arrangörer med andra bidrag från Region Östergötland kan inte söka bidraget. Arrangemang i Norrköpings och Linköpings tätorter beviljas inte heller stöd eftersom det där redan finns ett stort kulturutbud.

Stöd till nyskapande projekt syftar till att främja och stimulera förnyelsearbetet inom kulturlivet och avser projekt som är kulturellt och konstnärligt nyskapande och/eller projekt som syftar till att utveckla nya metoder och processer.

Arbets- och kulturstipendium fördelas till professionella kulturskapare och kulturutövare.

5.5 Region Västmanland

I Västmanland finns ett antal institutioner och organisationer med regionalt stöd. Varje år ges även stöd till organisationer och föreningar som arbetar med regional verksamhet i Västmanland. Stöd till kulturprojekt för nytänkande inom kulturområdet kan sökas av föreningar. Kulturstipendier delas ut varje år och är till för att ge stöd och uppmuntran till personer, grupper eller organisationer som gör bra insatser för kulturen i Västmanland. Den regionala filmverksamheten erbjuder ekonomiskt stöd till kort- och dokumentärfilm. Stöd ges även i form av manus- och klipphandledning eller teknikstöd.

5.6 Region Gävleborg

Region Gävleborg ger bidrag till kulturaktörer med varaktigt regionalt uppdrag: Folkteatern Gävleborg, Gävle Symfoniorkester, Hälsinglands museum, Läns museet Gävleborg med flera.

Verksamhetsbidrag ges till den ideella idéburna sektorn.

Projektstöd avser projekt som syftar till att skapa strukturer, metoder och arenor/plattformar. Stöd till större utvecklingsprojekt ges för att förverkliga den regionala kulturpolitiken. Stöd finns också för

kulturarrangemang, festivaler med mera, av regional betydelse. Dessa former av stöd kan sökas av föreningar, organisationer och offentliga förvaltningar. Enskilda personer eller företag kan inte söka.

Inom filmområdet finns talangutvecklingsstöd inom kort- och dokumentärfilm samt toppstöd inom professionell kort- och dokumentärfilm. Växthusstöd kan ges till unga personer och föreningar i Gävleborg för att ge möjlighet att prova nya idéer och främja kreativitet inom kulturområdet.

Inom ramen för kultur och kreativa näringar ges särskilda uppdrag till kulturskapare i länet. Under våren 2021 utlyser Kultur Gävleborg tre typer av tematiska uppdrag. Teman är hållbarhet/omställning, identitet/demokrati och Sveriges nationella minoriteters kultur och språk.

5.7 Kommunala stöd till kulturområdet

I stort sett alla kommuner har någon form av kulturstöd, varav bidrag till kulturföreningar är ett av de vanligaste. Verksamhetsstöd till producerande organisationer finns ofta i större kommuner. Några kommuner är också huvudmän för musik- och scenkonstinstitutioner, orkestrar och teatrar. I många kommuner finns verksamhetsstöd till kommunala museer och konsthallar och i vissa kommuner finns även ateljéstöd för konstnärer

Under pandemin har många kommuner fördelat extra stipendier till enskilda kulturskapare och särskilda stöd till fristående kulturorganisationer.

Flera kommuner har "en snabb slant", en form av kulturstöd till unga personer. Stöd med snabb handläggning som kan sökas av professionella grupper och organisationer förekommer också.

Utvecklingsstöd ges ofta för projekt med koppling till de kommunala kulturprogrammen. Det kan vara ett stöd/uppdrag för något som kompletterar, utökar eller ersätter den kulturverksamhet som bedrivs i kommunal eller annan regi. Förlusttäckningsbidrag är en form av arrangemangsbidrag som betalas ut först efter genomfört och slutredovisat arrangemang.

Norrköpings kommun bidrar till produktion och utveckling av svensk film och TV genom Norrköpings filmfond. Både lokala och nationella film- och TV-producenter kan söka stöd för att spela in TV-drama, långfilm, kortfilm och dokumentärfilm i Norrköping.

Gotlands filmfond AB är ett bolag som ägs till 80 procent av Region Gotland och 20 procent av filmregion Stockholm-Mälardalen och vars syfte är att stimulera filmproduktioner på Gotland.

Flertalet kommunala kulturstöd kan endast sökas av juridiska personer samt personer med enskild näringsverksamhet. Undantag är arbets- och kulturstipendier som kan sökas av enskilda personer.

I Halland fördelar samtliga kommuner någon form av kulturstöd. Föreningsstöd, arrangemangsstöd och projektstöd är vanliga. Ett par kommuner har särskilda stöd för unga upp till 25 år. Även stöd för konstnärlig utveckling förekommer. Kulturstöden kan sökas av juridiska personer samt av personer med enskild näringsverksamhet. I ett par kommuner kan stöd för kulturprojekt även sökas av enskilda personer. Verksamhetsstöd fördelas till arrangerande kulturföreningar, till festivaler, till musik- och teatergrupper, museer med flera.

6 Allmänna rekommendationer

Vid fördelning av kulturstöd bör ett antal frågor beaktas. Hit hör bland annat den sökande organisationens associationsform, vissa skattefrågor, frågor kring jäv med mera.

6.1 Associationsformer, sökande organisation

Med associationsform avses här vilken typ av organisation som söker ett stöd. Det kan vara en ideell förening, ett aktiebolag, en ekonomisk förening, ett handelsbolag, en stiftelse, en enskild näringsidkare, en enskild person med A-skatt, med flera.

Det är viktigt att tydliggöra vilken typ av organisation som kan söka vilka stöd. Det bör också framgå i ansökan vilken organisationsform den sökande representerar. Regionerna hanterar dessa frågor på lite olika sätt, ibland handlar det om tolkning av Kommunallagen.

6.2 Skattefria och beskattningsbara stipendier och bidrag till enskilda konstnärer

Skatteverket skiljer inte på begreppen stipendium och bidrag. Det finns både skattefria och skattepliktiga stipendier och bidrag. Vad som utmärker ett skattefritt stipendium eller bidrag är att det saknar krav på motprestation och att det inte betalas ut periodiskt. Stipendier som betalas ut i tre år eller mer är skattepliktiga. Även ett stipendium som betalas ut månadsvis under ett år blir skattepliktigt för mottagaren eftersom det då anses vara periodiskt utbetalat. Projektbidrag är alltid skattepliktiga eftersom de utgår till mer målinriktade konstnärliga utvecklingsarbeten av mer kostnadskrävande natur och därmed också ska redovisas.

På Skatteverkets hemsida finns en rättslig vägledning kring stipendier.

6.3 Avgifter till Kronofogdemyndigheten, likvidation eller konkurs

I flera av de förordningar som styr kulturmyndigheternas statsbidrag till kulturlivet står att "Statsbidrag får inte lämnas till den som har skulder för svenska skatter och avgifter till Kronofogdemyndigheten eller som är i likvidation eller konkurs". Många regioner och även kommuner använder liknande skrivningar i sina villkor för stöd.

6.4 Frågor kring jäv

Frågan om jäv förekommer ofta i samband med fördelning av bidrag och stöd. I *Förvaltningslag (2017:900)*, 16 - 18 §§, står följande:

Jäv

16 § Den som för en myndighets räkning tar del i handläggningen på ett sätt som kan påverka myndighetens beslut i ärendet är jävig om

1. han eller hon eller någon närstående är part i ärendet eller annars kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
2. han eller hon eller någon närstående är eller har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet eller för någon annan som kan antas bli påverkad av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning,
3. han eller hon har medverkat i den slutliga handläggningen av ett ärende hos en annan myndighet och till följd av detta redan har tagit ställning till frågor som myndigheten ska pröva i egenskap av

överordnad instans, eller

4. det finns någon annan särskild omständighet som gör att hans eller hennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

Om det är uppenbart att frågan om opartiskhet saknar betydelse, ska myndigheten bortse från jäv.

17 § Den som är jävig får inte ta del i handläggningen av ärendet och inte heller närvara när ärendet avgörs. Han eller hon får dock utföra sådana uppgifter som inte någon annan kan utföra utan att handläggningen försenas avsevärt.

18 § Den som känner till en omständighet som kan antas göra honom eller henne jävig ska omedelbart anmäla detta till myndigheten.

En myndighet ska pröva en jävsfråga så snart som möjligt.

Den som jävet gäller får ta del i prövningen av jävsfrågan endast om det krävs för att myndigheten ska vara beslutsför och någon ersättare inte kan kallas in utan att prövningen försenas avsevärt.

7 Rekommendationer

Liksom många andra regioner har Region Halland valt att se över sina kulturstöd. Även Statens kulturråd ser nu över sina bidrag. Som nämnts tidigare finns det en koppling mellan statliga, regionala och kommunala bidrag och stöd. Det finns därför anledning att fortsatt bevaka hur de statliga bidragsformerna utvecklas och ha en beredskap för förändringar även på regional nivå.

Region Halland har idag ett flertal olika former av kulturstöd. Det finns allmänna stöd och konstområdesspecifika stöd. Det finns sökbara stöd och andra former av stöd som inte utlyses.

Region Hallands kulturstöd bör samlas under några gemensamma rubriker, bidragsprocesserna förtydligas, ansvarsfördelningen ses över och kommunikationen kring stöden utvecklas.

7.1 Stödformer

Region Halland föreslås använda följande former av kulturstöd

Verksamhetsstöd

- Verksamhetsstöd till *Stiftelsen Hallands läns museer och Teater Halland AB*
- Verksamhetsstöd till verksamheter av regionalt intresse, identifierade i samråd med kommunerna i Halland.
- Verksamhetsstöd till professionella fria grupper och organisationer av regionalt intresse. Denna form av verksamhetsstöd föreslås bli sökbar från och med år 2022.

Projektstöd

Projektstöd delas in i följande stödformer

- Utvecklingsstöd
- Produktionsstöd
- Expressstöd
- Riktade stöd

7.1.1 Verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd ska ses som långsiktiga åtaganden från Region Hallands sida. Syftet med stöden är att upprätthålla, stärka och utveckla den kulturella infrastrukturen. De verksamheter som får verksamhetsstöd ska vara av regionalt intresse och tillsammans bidra till ett rikt kulturliv av hög konstnärlig kvalitet inom olika konst- och kulturområden, i hela Halland.

Verksamhetsstöden har en tydlig förankring i budgetprocessen och beslut om stöd tas av Driftnämnd kultur och skola i samband med budget. Särskilda överenskommelser tecknas med de verksamheter som beviljas stöd.

Tre former av verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd till Stiftelsen Hallands läns museer och Teater Halland AB.

Stiftelsen Hallands läns museer innefattar Hallands kulturhistoriska museum inklusive Kulturmiljö Halland och Hallands konstmuseum. Teater Halland AB är ett av Region Halland helägt aktiebolag. Verksamhetsstöd till dessa institutioner behöver inte sökas, men ska redovisas årligen.

En överenskommelse om regionalt uppdrag tecknas mellan Region Halland och *Stiftelsen Hallands läns museer* kring museets olika delar: *Hallands kulturhistoriska museum* inklusive *Kulturmiljö Halland* och *Hallands konstmuseum*. De överenskommelser som idag finns mellan Region Halland och *Stiftelsen Hallands läns museer* kring *Regional enskild arkivresurs* och *Konst i Halland - ett resurscentrum för konstutveckling*, bör ingå i den övergripande överenskommelsen.

Ett kulturpolitiskt utvecklingsavtal tecknas med *Teater Halland AB* i enlighet med *Ägardirektiv för Teater Halland AB*.

Dessa avtal/överenskommelser föreslås löpa tills vidare men ses över i samband med att en ny kulturplan presenteras. I dialog med respektive verksamhet fastställs vilka behov som finns och eventuella särskilda uppdrag.

Många jämförbara regioner hanterar motsvarande stöd på liknande sätt.

Verksamhetsstöd till verksamheter av regionalt intresse, identifierade tillsammans med kommunerna.

Verksamhetsstöd till verksamheter av regionalt intresse, identifierade tillsammans med kommunerna, behöver inte sökas, men ska redovisas årligen. Stödet kräver medfinansiering från respektive kommun. Överenskommelser om regionala uppdrag tecknas mellan Region Halland, respektive kommun och företrädare för organisationen. Uppdragen är en del av organisationens ordinarie verksamhet. Även utökade uppdrag kan tecknas men bör då åtföljas av utökat stöd. Överenskommelserna löper över fyra år och ses över i samband med att en ny kulturplan presenteras.

När en ny verksamhet ska få denna form av verksamhetsstöd ska det ske i samråd med aktuell kommun. Om stödet till en verksamhet ska upphöra, ska det ske i samråd med aktuell verksamhet och aktuell kommun. Årlig nedtrappning kan vara ett sätt att avsluta ett långvarigt verksamhetsstöd.

Verksamhetsstöd till professionella fria grupper och organisationer

Syftet med verksamhetsstöd till professionella fria grupper och organisationer är att komplettera befintliga institutioners verksamheter samt skapa en bredd av konstnärliga uttryck i Halland. De stärker också professionella konstnärers och kulturutövares möjligheter att bo och verka i Halland.

Verksamhetsstöd till fria grupper och organisationer har tidigare fördelats utan föregående ansökan vilket påverkat transparensen negativt.

Denna form av verksamhetsstöd föreslås bli sökbar från och med 2022. Stöden kan sökas av icke vinstutdelande kulturverksamheter som är juridiska personer med säte och verksamhet i Halland. För att som ny aktör beviljas stöd bör gruppen/organisationen fått andra stöd från Kultur i Halland under minst tre föregående år dessförinnan. Gruppen/organisationen bör också ha annan finansiering från stat, kommun eller annan finansiär.

Nuvarande verksamheter med denna form av verksamhetsstöd informeras om förändringen. För de verksamheter som inte beviljas fortsatt stöd föreslås en nedtrappning av stödet.

Överenskommelser om regionala uppdrag tecknas med de verksamheter som beviljas verksamhetsstöd. Uppdragen är en del av organisationens/gruppens ordinarie verksamhet. Även utökade uppdrag kan tecknas men bör då åtföljas av utökat stöd.

För att inte fortsatt få ett system med inlåsnings effekt föreslås att stödet söks/söks om varje år men med överenskommelser som löper två alternativt tre år framåt och som förlängs kontinuerligt. Det innebär att en mottagare av denna form av verksamhetsstöd alltid har en överenskommelse som löper över två alternativt tre år, innevarande och nästkommande och eventuellt ytterligare ett år, fram till dess ett eventuellt beslut fattas om att stödet ska upphöra.

Flera andra regioner har valt att göra vissa verksamhetsstöd sökbara. Anledningen har, liksom i Halland, varit att man upplevt en inlåsnings effekt, att nya aktörer inte kunnat få del av stöden.

Överenskommelser om regionala uppdrag samt gemensamma villkor

För samtliga verksamhetsstöd bör nuvarande överenskommelser om regionala uppdrag förenklas och kompletteras med gemensamma villkor.

7.1.2 Projektstöd

Projektstöd till kulturutveckling kan idag sökas för projekt och evenemang som har ett regionalt perspektiv och bidrar till Hallands utveckling och attraktionskraft. För att tydliggöra dessa stödformer och förenkla för de sökande föreslås en indelning i utvecklingsstöd, produktionsstöd, expresstöd och ytterligare en friare form av stöd, ett riktat stöd. Stöden samlas under rubriken projektstöd.

För att beviljas utvecklings- och produktionsstöd bör projektet även ha annan medfinansiering.

Vid fördelning av projektstöd ska en balans mellan kontinuitet och utveckling beaktas. Det ska finnas stöd som stimulerar till utveckling och stöd som utgår från konsten och kulturen som en dynamisk, utmanande och obunden kraft.

Projektstöd beviljas inte för ordinarie verksamhet eller pågående projekt, för musikinspelning/utgivning eller förhandsstöd för utgivning av litteratur.

Projektstöd kan sökas av juridisk person samt av person med enskild näringsverksamhet i Halland. Mottagare av projektstöd ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med svensk lag. Projektstöd beviljas inte till verksamheter som har skulder till Kronofogdemyndigheten för svenska skatter och avgifter eller som är i likvidation eller konkurs.

Flertalet regioner, som det gjorts jämförelser med i den här rapporten, tillåter juridiska personer och enskilda näringsidkare att söka stöd. Ett par regioner är tydliga med att de verksamheter som beviljas stöd inte får vara vinstutdelande. I något fall skrivs det in i beslut om stöd att medel inte får användas

i vinstsyfte. Om det ska finnas en sådan formulering i Region Hallands villkor bör detta diskuteras med jurist.

Utvecklingsstöd

Utvecklingsstöd avser projekt som bidrar till att förverkliga de kulturpolitiska målen i *Hallands Kulturstrategi och Kulturplan 2021-2024*. Utvecklingsstöd kan sökas av professionella konstnärer och kulturaktörer i Halland för utveckling av nya arbetsmetoder, processer och tekniker, utveckling av nätverk, förstudier, samverkan regionalt, interregionalt och internationellt med mera. Stöd kan även sökas för utrustning av exempelvis en kollektivverkstad/motsvarande, där konstnärer från hela regionen kan vara medlemmar. Sökande ska vara juridisk person eller inneha enskild firma.

Inför en ansökan bör kontakt tas med en utvecklare inom aktuellt område.

Produktionsstöd

Produktionsstöd avser stöd för publik verksamhet. Stödet kan sökas av professionella konstnärer och kulturaktörer i Halland för konstnärliga produktioner, inklusive filmproduktion. Stöd kan också sökas av arrangörer av professionella kulturarrangemang som utställningar, festivaler med mera. Stöd ges inte till enstaka konserter eller föreställningar. Sökande ska vara juridisk person eller inneha enskild firma.

Expresstöd

Expresstöd är en form av projektstöd som kan sökas löpande av professionella konstnärer och kulturarbetare. Projektet ska vara av regionalt intresse och stödet ska användas inom sex månader. Högsta sökbara belopp är 25 000 kronor.

Syftet med stödet är att fånga idéer, ge stöd till mindre projekt, förstudier, kompetensutveckling för enskilda professionella konstnärer eller grupper, stöd till internationellt utbyte, resebidrag för deltagande i en kurs, ett residens, medverkan vid en utställning, en festival eller liknande. Här kan även lektörs- och redaktörsstöd sökas. Sökande ska vara juridisk person eller inneha enskild firma.

Riktade stöd

Syftet med riktade stöd är att kunna ge stöd till särskilda utvecklingsinsatser eller behov, kulturpolitiska prioriteringar med mera. Vid en återstart av kulturlivet efter pandemin kan denna stödform användas tillsammans med övriga stödformer. Riktlinjer för detta stöd anges vid respektive utlysning.

Riktlinjer och kriterier

Till projektstöden bör finnas särskilda riktlinjer. Varje form av projektstöd behöver också särskilda kriterier.

7.1.3 Arbetsstipendier och kulturpris

Driftnämnden för kultur och skola har i uppdrag att bereda förslag på kulturpristagare och utse arbetsstipendiater. För att undvika att ansökningar om arbetsstipendium liknar ansökningar om projektstöd formuleras riktlinjerna om.

Arbetsstipendierna bör vara på minst 50 000 kronor. Under 2021 fördelades åtta stipendier, vilket förslås vara ett minsta antal stipendier.

Region Hallands kulturpris fungerar som tidigare med möjlighet för allmänheten att nominera pristagare.

7.1.4 Stöd inom film och litteratur

Samtliga stödformer inom film och litteratur flyttas till projektstöd. Stöd till film kan sökas under såväl utvecklingsstöd som produktionsstöd och expresstöd. Kritikstöd inom litteratur inordnas under utvecklings- eller produktionsstöd. Stödformen kan vidgas och omfatta även andra konstområden. Att anlita en extern person som granskar/kritiserar ett konstnärligt verk, en produktion eller en konstnärlig process kan ha stor betydelse för en enskild konstnär eller grupp av konstnärer. Lektörs- och redaktörsstöd kan ses som en form av kompetensutveckling för en enskild konstnär och bör därför kunna sökas under expresstöd. Stöd till litteratur, vilket kan sökas av förlag, kan placeras under utvecklingsstöd alternativt produktionsstöd.

Om/när dessa stödformer inordnas under projektstöd är det viktigt med tydlig information om detta.

7.2 Arrangörsstöd och lokalhållarstöd

Stöd till arrangerande föreningar ges idag av de egna institutionerna *Musik Hallandia* och *Rum för dans*. Stöd ges även av organisationer med verksamhetsstöd som exempelvis *Riksteatern Halland*. Genom att införa sökbara verksamhetsstöd ges möjlighet att utöka antalet arrangerande organisationer med mer långsiktiga stöd. Vid etablering av en ny arrangörsverksamhet kan utvecklingsstöd vara en användbar stödform. Arrangemangsstöd kan sökas under projektstöd. Möjligheten att förstärka/ge stöd till organisationer som idag arbetar stödjande gentemot arrangörsföreningar bör ses över.

Tillämpning av kollektivavtal/motsvarande, samt inom bild- och formområdet tillämpning av medverkans- och utställningsavtalet, ska vara ett krav vid stöd till arrangörer av konserter, föreställningar, utställningar med mera. I samband med en återstart av kulturlivet, efter pandemin, kommer det sannolikt att finnas ett stort behov av förstärkt stöd till arrangörer.

Region Halland föreslås inte ge särskilda lokalhållarstöd utan se detta som ett kommunalt ansvar.

7.3 Återstart av kulturlivet

När pandemin avtar och en återstart av kulturlivet kan ske kommer det att finnas många områden som behöver stöd. I avsnitt 4.10 och 4.11 lyfts ett antal utmaningar framöver. Den 30 september 2021 ska den av regeringen utsedda kommittén för en återstart för kulturen presentera sin rapport *Återstart för kulturen – återhämtning och utveckling efter coronapandemin*.

7.4 Administrativa rutiner vid kulturstöd

Nedan följer förslag på hur de olika stödformerna kan administreras. Utvecklarna föreslås få en tydligare roll än idag.

Verksamhetsstöd hanteras inom förvaltningen. Ansvaret bör ligga på respektive avdelningschef. Utvecklarna medverkar i arbetet med utveckling och uppföljning av verksamheter.

Projektstöd:

- Utvecklingsstöd och produktionsstöd hanteras av en huvudansvarig tillsammans med utvecklare inom respektive konst-/kulturområde, med stöd av administration och ekonomi. Bedömning görs av en extern referensgrupp.

- Expresstöd hanteras av en huvudansvarig tillsammans med utvecklare inom respektive konst-/kulturområde, med stöd av administration och ekonomi. Vid behov anlitas externa bedömare.
- Riktade stöd, beslut om hantering fattas vid respektive utlysningstillfälle.

Arbetsstipendier hanteras av två tjänstepersoner tillsammans med en extern jury/referensgrupp.

Idag administreras ansökningar om kulturstöd på flera olika sätt inom förvaltningen. Det saknas en tydlig organisation kring hanteringen och det är svårt för en extern betraktare att förstå vem som ansvarar för vad.

Processbeskrivningar bör tas fram för samtliga stödformer. Detta för att få en mer enhetlig hantering av stöden men också för en ökad transparens, minskat personberoende och minskad sårbarhet. Det är viktigt att handläggningen av ansökningar dokumenteras, att protokoll skrivs från berednings- och beslutsmöten.

Vid uppföljning av stöd ska följsamhet till ansökan beaktas. Eventuellt kan en extern revisionsbyrå anlitas för att regelbundet granska en eller ett par redovisningar.

Arbetsbelastningen på enskilda medarbetare kan påverkas av antal ansökningsomgångar per år samt när dessa förläggs, vilket bör beaktas i planeringen.

7.4.1 Administrativa rutiner vid verksamhetsstöd

Verksamhetsstöd är kulturnämndens mest omfattande stöd. Beslut om verksamhetsstöd fattas av Driftnämnd kultur och skola i samband med budget.

Ansvar för verksamhetsstöd till *Stiftens Hallands läns museer* och *Teater Halland AB* samt till verksamheter som identifierats tillsammans med de halländska kommunerna ligger idag på kulturförvaltningens ledning. Så bör det också vara framöver. Uppföljning av stöden är en del av förvaltningens utvecklingsarbete och utvecklare inom respektive konst/kulturområde föreslås få en tydligare roll i detta arbete genom medverkan i uppföljnings- och utvecklingsarbete med mera.

Ansökan om verksamhetsstöd till professionella fria grupper och organisationer görs i god tid före beslut om budget, förslagsvis i februari/mars. Ansökningarna bereds av utvecklare tillsammans med ansvarig avdelningschef. I samband med budgetprocessen fattar förvaltningschefen, i samråd med ledningsgruppen, beslut om förslag till nya bidragsmottagare.

Uppföljning av verksamhetsstöd görs årligen.

7.4.2 Administrativa rutiner vid projektstöd

Projektstöd i form av utvecklingsstöd och produktionsstöd kan, liksom nu, sökas två gånger per år. En person har huvudansvar för ansökningsomgångarna. Utvecklare inom olika konst-/kulturområden medverkar. Den konstnärliga/kvalitativa bedömningen görs av en extern referensgrupp.

Utvecklarna ansvarar för respektive konst/kulturområde, medverkar vid fördelning av inkomna ansökningar mellan konst-/kulturområden, kontroll av ansökningar, att vid behov inhämta kompletteringar med mera. Ekonomisk kontroll kan göras på samma sätt som idag, av en ekonom, men kan också ligga på utvecklarna med stöd av en ekonom.

Utvecklarna ansvarar, tillsammans med huvudansvarig, för att referensgruppen får del av ansökningarna samt att sammankalla till referensgruppsmöte. Referensgruppen får i förväg en checklista med bedömningskriterier.

Vid referensgruppsmötet, som kan hållas gemensamt eller i mindre konst/kulturområdesspecifika grupper, ansvarar utvecklarna för att tillhandahålla information om sökande organisationer, statistik över tidigare beviljade stöd, för att protokoll skrivs, att frågor om jäv lyfts samt för att sammanställa referensgruppens förslag till beslut. Två tjänstepersoner/utvecklare medverkar vid varje referensgruppsmöte. Detta för att få en rättssäker hantering av ansökningar. Förslag till beslut presenteras för närmaste chefer. Beslut om stöd fattas av förvaltningschefen, vid högre belopp fattas beslut av Driftnämnd kultur och skola i enlighet med delegationsordning.

Uppföljning av inkomna redovisningar görs av utvecklare och ses som ett led i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Expresstöd kan sökas löpande under året, med beslut om stöd månadsvis åtta till tio gånger per år. För expresstöden finns en huvudansvarig. Ansökningar granskas av utvecklare inom förvaltningen. Förslagsvis kan varje ansökan läsas av två personer, en sakkunnig utvecklare och en utvecklare inom annat område, för att få en bredare och därigenom mer lika bedömning av ansökningar inom olika konst-/kulturområden. Om behov uppstår, kan extern bedömare anlitas för en skriftlig bedömning. Eventuellt kan då sakkunniga i referensgruppen för utvecklings- och produktionsstöd, alternativt i juryn för arbetsstipendier, tillfrågas. Däremot föreslås inte någon referensgrupp för ansökningar om expresstöd. Kostnaden för en sådan grupp är för stor i förhållande till medel att fördela för att vara motiverad. Ansökningarna är oftast enkla och kräver ibland en viss förkunskap för att kunna bedömas, vilket en extern referensgrupp ofta saknar. Beslut om stöd fattas av förvaltningschefen.

Riktade stöd hanteras på samma sätt som ovan, eller på annat sätt beroende på vad stödet avser. Beslut om hantering tas för respektive utlysningstillfälle.

Idag finns inte några utvecklare inom musik och teater inom förvaltningen, vilket är en fråga som måste lösas om de administrativa rutinerna för projektstöd ska genomföras enligt förslaget.

7.4.3 Administrativa rutiner vid arbetsstipendier

Arbetsstipendier hanteras på samma sätt som idag, men med den skillnaden att två tjänstepersoner medverkar vid mötet med referensgruppen/juryn.

7.4.4 Referensgrupper och juryer

Externa referensgrupper eller juryer bör anlitas vid bedömning av vissa former av stöd. Det innebär en kostnad för förvaltningen men bör ses som en del av ordinarie verksamhet.

När en referensgrupp eller jury utses tas hänsyn till bland annat ålder, kön, kunskap inom specifika konst-/kulturområden med mera. Eventuellt kan utvecklare vid andra regionala kulturförvaltningar engageras.

Längden på ett uppdrag som referensperson/jurymedlem bör vara två år, eventuellt med möjlighet till förlängning om ytterligare två år. Det är bra om inte alla referenspersoner/jurymedlemmar byts ut samtidigt.

7.5 Riktlinjer och kriterier

Det är viktigt med tydliga riktlinjer och kriterier för de olika stödformerna. De sökande ska på ett enkelt sätt kunna se vilken form av stöd som passar bäst, vem/vilka som kan söka stöd och för vad, när en ansökan ska vara inlämnad och vad som ska bifogas ansökan. Det ska finnas information och kontaktuppgifter till utvecklare inom respektive konst-/kulturområde med mera. Förslag på riktlinjer lämnas i separat dokument.

7.6 Kommunikation och information

För att nå ut med information om olika stödformer på ett enhetligt sätt bör arbetet tillsammans med kommunikatörerna utvecklas. Det är viktigt att all information finns samlad på en plats och att hänvisningar görs dit. Om ändringar av texter krävs, ska det räcka att göra det på ett ställe.

Det bör finnas tydlig information om vem den sökande kan vända sig till med frågor. På samma plats behöver det även finnas information vart man vänder sig för att få veta mer om de stöd som idag inte utlyses, som exempelvis stipendier, teknik- och mentorstöd inom film, arrangörstöd och subventioner inom musik samt subventioner avseende kultur för barn och unga.

Idag sker information genom nyhetsbrev, på hemsidan, via sociala medier och informationsträffar. Andra sätt att nå ut med information är att lägga ut en informationsfilm på hemsidan, ha digitala workshops kring ansökan och redovisning, ta fram en sida med frågor och svar, se även 7.8.

7.7 Riktlinjer mot jäv

Kulturnämnden föreslås ta fram riktlinjer mot mutor och jäv.

Vid Region Halland finns dokumentet *Antikorruption – riktlinjer* som gäller för samtliga verksamheter. I inledningen står bland annat "Att motverka mutor och korruption innebär också att Region Halland som organisation måste ha ett välorganiserat arbete, organisation och adekvata procedurer som komplement till den enskilde medarbetarens personliga ansvar". I riktlinjerna används begreppet korruption i bred bemärkelse och innefattar bland annat det som i lagtext beskrivs som mutbrott och jäv.

Vid Region Hallands kulturförvaltning hanteras ett stort antal stödformer. Det är viktigt att det finns tydliga och transparenta riktlinjer kring denna hantering, inte bara för de anställda utan även för referensgrupper och för de sökande.

7.8 Ansökningssystem samt ansöknings- och redovisningsblanketter

Ansöknings- och redovisningsblanketter utvecklas. En sida med frågor och svar tas fram, se även under 7.6.

Region Hallands ansökningssystem är ett enkelt system som inte är avsett för ansökningar om kulturstöd. Anpassningar har gjorts i systemet men en stor del manuellt arbete krävs vid hantering av ansökningar. Detta fungerar så länge antalet ansökningar är på nuvarande nivå.

Ansöknings- och redovisningsblanketter bör ses över. Ansökningsblanketterna ska vara enkla och fånga obligatoriska uppgifter utan att styra den sökandes konstnärliga ambitioner eller på annat sätt. I ansökningsblanketterna bör det finnas en ruta där den sökande anger organisationsform. Redovisningsblanketterna ska följa ansökningsblanketterna för att underlätta uppföljningen.

Till ansökningsblanketten ska en projektbeskrivning bifogas. Vid behov kan även andra filer som årsredovisning med mera bifogas.

En text bör finnas där det framgår att den sökande, genom att skriva under ansökan med sitt Bank ID, intygar att hen eller den organisation hen representerar inte har skulder till Kronofogdemyndigheten för svenska skatter eller avgifter eller är i likvidation eller konkurs. På samma sätt kan det finnas en text där det framgår att den sökande genom sin underskrift godkänner Region Hallands hantering av personuppgifter.

8 Referenser

- Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet.
- Förordning (2010:1921) om statsbidrag till musikkivet.
- Förordning (2011:317) om statsbidrag till nyskapande kultur.
- Förordning (2012:516) om statsbidrag till det fria kulturlivet inom teater-, dans-, och musik.
- Förordning (2016:989) om statsbidrag till film.
- Förordning (2019:1269) om statsbidrag till konstnärer.
- Förvaltningslag (2017:900)
- Göteborgs Stad, *Kulturnämndens riktlinjer för kulturstöd till det fria kulturlivet.* (2018)
- Konstnärsnämnden, *Konstnärers ekonomiska villkor under pandemin.* Rapport 2020:2.
- Konstnärsnämnden, *Konstnärsnämndens krisstipendier till konstnärer 2020.* Rapport 2021:1.
- Konstnärsnämnden, *Coronapandemins konsekvenser för konstnärers villkor,* Rapport 2021:3.
- Kulturdepartementet, *Återstart för kulturen – återhämtning och utveckling efter coronapandemin.* Kommittédirektiv, Dir. 2020:143.
- Kulturdepartementet, *Tilläggsdirektiv till Återstart för kulturen (Ku 2020:03).* Kommittédirektiv, Dir. 2021:18.
- Kulturdepartementet, *Vissa statliga insatser på musikområdet.* Promemoria, Ds 2021:11.
- Myndigheten för kulturanalys, *En översyn av pandemins effekter inom kulturområdet.* Delredovisning 2021-04-15.
- Myndigheten för kulturanalys, *Så fri är konsten, Den kulturpolitiska styrningens påverkan på den konstnärliga friheten,* Rapport 2021:1.
- Regeringens skrivelse 2020/21:109, *Politik för konstnärers villkor*
- Region Halland, *Ägardirektiv för Teater Halland AB, 2013-02-06*
- Region Halland, Arbetsordningar och reglementen 2019, Reglemente för Driftnämnden Kultur och skola
- Region Halland, *Antikorruption – riktlinjer*
- Region Halland, *Mål och Budget 2021 med ekonomisk plan 2022–2025.*
- Region Halland - Driftnämnden kultur och Skola, *Årsredovisning Kultur och skola 2020 inklusive uppföljning av internkontrollplan.*
- Region Halland *Årsberättelse 2020 Rum för Dans*
- Region Halland *Musik Hallandia årsredovisning 2020*
- Region Halland - Driftnämnden kultur och Skola, *Verksamhetsplan 2021 inklusive internbudget, internkontrollplan och arbetsmiljöplan.*

Region Halland, *Hallands kulturstrategi och kulturplan 2021–2024*.

Region Skåne, *Region Skånes kulturstöd*. KN 2020-02-13.

Statens kulturråd, *Krisstöd till kulturen 2020 – behov och utfall – med anledning av covid-19*.

Statens kulturråd, *Årsredovisning 2020*.

Statens kulturråd, *Kulturrådets nyhetsbrev maj 2021*.

Stiftelsen Hallands Läns museer, *Stiftelseurkund för Stiftelsen Hallands läns museer, Halmstad och Varberg*.

Stiftelsen Hallands Läns museer, *Stadgar för Stiftelsen Hallands läns museer, Halmstad och Varberg*.

Stockholms stad, *Nystartsrapporten. I skuggan av en pandemi – hot och möjligheter för Stockholms kulturliv*.

Svenska Filminstitutet, *Resultatredovisning 2020*.

Sveriges författarfond, *Verksamhetsberättelse för år 2020*.

Sveriges radio, *PI Kultur*. 2021-04-29.

Hemsidor

Falkenbergs kommun, www.falkenberg.se 210421

Författarfonden, www.svff.se 210331

Göteborgs stad, Kulturstöd, www.goteborg.se , 210421

Halmstad kommun, Bidrag och stöd inom kultur och folkbildning, www.halmstad.se, 210429

Helsingborgs stad, Kulturstöd www.helsingborg.se 210429

Hylte kommun, Kultur och kulturstöd, www.hylte.se 210429

Jönköping, Kultur, www.jonkoping.se 210429

Konstnärsnämnden, www.konstnarsnamnden.se 210810

Kungsbacka kommun, Kulturbidrag www.kungsbacka.se 210429

Laholms kommun, Kulturstöd www.Laholm.se 210429

Malmö stad, Om kulturstöd, www.malmo.se 210429

Moderna Museet, www.modernamuseet.se

Regeringen <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/kultur/mal-for-kultur/>

Region Gävleborg, www.regiongavleborg.se stöd, bidrag, priser och stipendier, Kultur, 210421

Region Halland, [Agenda 2030 - Region Halland](#)

Region Halland, www.regionhalland.se/kultur/regionalt-kulturstod

Region Skåne, www.utveckling.skane.se kulturstöd, 210421

Region Stockholm, www.sll.se kulturstöd, 210421

Region Västmanland, www.regionvastmanland.se kultur- och föreningsbidrag, 210421

Region Östergötland, www.regionostergotland.se 210418

Skatteverket, Rättslig vägledning, <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/326283.html#>

Svenska filminstitutet, www.filminstitutet.se 210421

Statens konstråd, www.statenskonstrad.se

Statens kulturråd, www.kulturradet.se 210421

Statistiska centralbyrån www.scb.se

Stockholms stad, www.stockholm.se , 210429

Varbergs kommun, Bidrag och stöd inom kulturområdet www.varberg.se 210429

Västra Götalandsregionen, www.vgregion.se kultur 210421

Intervjuer

Kultur i Halland, chefer och medarbetare

Hallands konstmuseum, chef och medarbetare

Region Hallands samråd för kulturskapare

Företrädare för:

- Författarfonden
- Göteborgs stad, kulturförvaltningen
- Kritikklubbet, Stockholm
- Malmö stads kulturförvaltning
- Region Gävleborg, kultur
- Region Skånes kulturförvaltning
- Region Stockholm, kultur
- Region Östergötland, kultur
- Svensk Live, Stockholm
- Västra Götalandsregionen, kultur